

Önértékelés
a Károli Gáspár Református Egyetem
Hittudományi Doktori Iskolájáról
2009-2014

1. LEÍRÓ ÉRTÉKELÉS

Történet

Az 1855-ben alapított Budapesti Református Teológiai Akadémián a II. világháborút követően történetek az első teológiai doktori cselekmények. A teológia szerteágazó tudományterületeinek megfelelően igen széles spektrumot ölel fel a disszertációk témája. A doktori felkészülés egyéni rendszerben zajlott, a számonkérés azonban rendkívül szigorú volt. Bár a jelölt a disszertáció nyilvános megvédése előtt annak tudományterületén igen alapos vizsgát tett a doktori szigorlat keretében, e rigorózum magában foglalta a többi öt teológiai tudományág ismeretének átfogó kikérdezését is. Így a teológiai doktorátus követelménye és szintje rendkívül magas volt. Az Intézmény nemzetközi elismertségét mutatta, hogy számos külföldi személyiség is díszdoktorátust kapott (pl. Otto Eissfeldt; Ethelbert Stauffer; Martin Niemöller; Karl Barth; Jürgen Moltmann teológusok; Alexij pátriarka; Philaret metropolita; Kyrill metropolita; Johannes Rau kancellár; Robert Runcie canterbury érsek).

1989-ben államilag is elismert egyetem lett az Akadémia, mely a rendszerváltást követően 1992-ben megalakította a később a MAB által is jóváhagyott hittudományi doktori iskolát és doktori tanácsot. 1993 óta a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karaként működő fakultás sokáig az egyetem egyetlen doktori iskolájaként működött és képviselte a KRE tudományosságát mind a képzés, mind a fokozatadás terén. A kiadott munkadoktori címeken kívül neves hazai és külföldi tudományos és közéleti személyiségeknek adott a Doktori Tanács doctor honoris causa címet. (pl. Benda Kálmán; Lőrincze Lajos; Ritoók Zsigmond; Gyökössi Endre; Schweitzer József; Borzsák István; Ulrich Luz; Dietrich Ritschl; John O'Neill; Albert de Pury; Gerhard Sauter; John M. Templeton; Jan Peter Balkenende)

A MAB rendszerébe való betagozással ugyan az országos elvárások egységes megítélhetősége alá került a doktori cselekmény, ezek az elvárások a PhD szinttel, illetve a fő és melléktárgy vizsgakövetelményeinek bevezetésével szűkítette azt a tudományi spektrumot, melyet a doktoranduszoktól megkövetelhet az Intézmény. Ugyanakkor a nemzetközi standardok bevezetésével a disszertációkkal szemben magasabbak lehettek az elvárások.

2002-ben a MAB által meghatározott szempontok szerint újjáalakult a doktori képzés és az egyetem két új doktori iskolájának megalakulása után a hittudományi doktori iskola részévé lett az egyetem doktori képzésének. Ennek értelmében

bevezettük a hároméves doktori képzést. Az újabb rendelkezések nyomán egységesült az egyetemen a doktori iskolák működési és minőségbiztosítási rendszere.

2006-ban újjáalakult a Kari Doktori Tanács a Pápai Református Teológiai Akadémia minősített oktatóinak bevonásával. A közös munka végcélja a közös doktori iskolává alakulás volt. 2008 elején el is indította a két Intézmény az akkreditációt, ám az év közben többször is megváltoztatott elvárásoknak végül már nem tudott eleget tenni. Így maradt a kezdeti felállítás, a pápai oktatók külsős doktori iskolai tanácstagként, illetve oktatóként és témavezetőként részt vesznek a KRE Hittudományi Doktori Iskolájának doktori képzésében.

A 2009-es akkreditáció a HDI-t rendben találta és öt évre jóváhagyta működését.

Szervezeti felépítés

A KRE HTK Doktori Iskolája a KRE Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanácsának (EDHT) felügyelete alatt önálló doktori iskolaként működik. A közös egyetemi doktori SZMSZ határozza meg működését (ld. a honlapon). Az EDHT elnöke mellett egy koordinátor segíti a közös munkát. A HDI vezetőjének személyével, illetve a fokozatszerzésekkel kapcsolatos döntéseit az EDHT hagyja jóvá. A Hittudományi Kar kicsiny oktatói létszáma miatt a HDHT azonos a HDIT-vel, és a HDHT, valamint a HDI vezetője is azonos. Ő fogja össze a tudományterületenkénti alprogramokat, melyeknek önálló vezetői vannak. A HDHT/HDIT szükség esetén ül össze, hogy döntsön a képzéssel, illetve fokozatszerzéssel kapcsolatos kérdésekben. A HDHT/HDIT tagjai a törzstagokon kívül a HTK Kari Tanácsa által választott tagok a kar minősített oktatói közül, illetve külsős tagokként a PRTA által delegált minősített oktatók. A Doktorandusz Önkormányzatnak (DÖK) a HDI doktorandusz hallgatói által választott képviselője tanácskozó tagja a HDHT/HDIT-nak. A DÖK az Egyetem minden doktorandusza által választott vezetője képviseli a doktorandusz hallgatókat az EDHT-ban.

Képzés és kutatás

A Hittudományi Doktori Iskola a hittudomány széleskörű elismertetésén fáradozik. Mivel maga a hittudomány igen szerteágazó, a nyelvészet, történelem, irodalom, retorika, pszichológia, pedagógia területeit is részben felöleli, jelmondatában – „Credo et cogito” – a hit és a tudomány összetartozását kívánja megjeleníteni. A szerteágazó tudományi struktúra következtében a doktori iskola alprogramokat alakított ki, melyek az öt klasszikus teológiai tudományág (Ószövetség, Újszövetség, rendszeres teológia, egyháztörténet és gyakorlati teológia) megosztásában jelennek meg. Jóllehet a doktori iskola a jelentkező doktoranduszoknak a teológia bármely területéről választott speciális témáját kész befogadni, a képzésben és a kutatásban az

oktatói gárda sajátos kutatási és érdeklődési területén kínál speciális képzést. Ezt jelenítik meg az alprogramok témakörei:

1. Ószövetségi alprogram: *A Héber Biblia történeti és nyelvészeti vizsgálata*

Vezetője Dr. Karasszon István

2. Újszövetségi és Bibliai teológiai alprogram: *Az Újszövetség és a korai keresztyénség exegetikai és etikai hagyományai*

Vezetője: Dr. Balla Péter

3. Rendszeres teológiai és filozófiai alprogram: *Rendszeres teológiai és vallásfilozófiai problémák a protestáns teológiai hagyományban.*

Vezetője: Dr. Szűcs Ferenc

4. Egyháztörténeti alprogram: *„Semper reformanda” A reformáció gondolata az egyháztörténet korszakaiban*

Vezetője: Dr. Horváth Erzsébet

5. Gyakorlati teológiai alprogram: *Párbeszéd a teológia és a társadalomtudományok között a gyakorlati teológiában.*

Vezetője: Dr. Németh Dávid

Az alprogramvezetők, – akik jelenleg egy kivétellel törzstagok is egyben – határozzák meg az általános mintatanterv szerint és a témavezetővel egyeztetve egy-egy doktorandusz oktatási programját. Az egyes alprogramok egymás kínálatából is tudnak választani, illetve vannak közösen meghirdetett, általános doktori kurzusok. Az egyetemen működő történeti és jogi doktori iskola, a PRTA-val való szoros együttműködés, illetve más egyetemek doktori iskoláival (pl. az OR-ZSE) történt kölcsönös megállapodás alapján a doktoranduszok választott kutatási területeiken még szélesebb kitekintést is nyerhetnek az oktatás keretén belül.

A kutatásban való elmélyedést jól segítik a KRE, illetve a PRTA kutatóintézetei: Bibliai és Judaisztikai Kutató Intézet (Budapest), Simeon Központ a hellenisztikus és római kori zsidóság és kereszténység történetének és irodalmának kutatására (Pápa); Szenci–Molnár Albert Egyházművészeti Intézet (Budapest); Kálvin János Kutatóintézet (Pápa); Puritanizmus Kutató Intézet (Budapest).

Nemzetközi Kapcsolatok

Már a KRE HTK jogelődje, a Budapesti Református Teológiai Akadémia igen széleskörű nemzetközi együttműködést alakított ki, melyet tovább ápol az HTK. Ennek révén főként hazai doktoranduszok vettek részt külföldi részképzéseken, illetve itthoni kezdetek után fejezték be doktori cselekményüket külföldön. A Berni Egyetemmel, a Bázeli Egyetemmel, az amszterdami Vrije Universiteittel, az utrechti és a groningeri Rijksuniverteitokkal, a Bielefeldben működő Kirchliche Hochschule Bethellel, a Wuppertali Prediger Semaniarral, a Tübingeni Egyetemmel, az Edinburghi Egyetemmel, a Princetoni Egyetemmel vannak a legszorosabb ilyen irányú kapcsolatok.

Az utóbbi 5 év

A közös egyetemi doktori iskolának, illetve az újabb MAB előírásoknak megfelelően átalakított doktori képzés ugyan bizonyos pontokon jobban megköti a témavezetők és a doktoranduszok kezét is, koncentráltabb képzésre szorította rá a doktori iskolát. Visszaszorult az egyéni felkészülő hallgatók száma (ld. táblázat). A nappali tagozatos hallgatók számára jól átlátható iskolás struktúra egyértelművé tette a követelményeket és jól ütemezhetővé a felkészülést. Ennek értelmében az egyes hallgatók terhelése is nagyjából azonossá vált. Az iskolás struktúra, a csoportos képzési forma ugyanakkor nem kedvezett a speciális kutatási területeken való sajátos elmélyülésnek a 3 éves képzés során. Ebből adódhat az is, hogy bár egyre többen végeznek a doktori iskolában, az abszolutóriumot követő években még nem doktoráltak. A pápai tagok révén kiszélesedett a doktori iskola kínálata, ami a honlapon is jól nyomon követhető. Öröndetes, hogy olyan kutatási témák esetében, melyeket a témakiírással rendelkező témavezetők csak részben fednek le, a doktoranduszok bátran választanak külsős témavezetőt vagy társtémavezetőt.

2009-ben újtára indítottuk a Conferencia Rerum Divinarum intézményi doktorandusz konferencia sorozatot. A minden évben megrendezésre kerülő konferencián elsősorban a doktoranduszok tartanak előadást doktori kutatási témájukból, valamint felkért témavezetők is megszólalnak. A konferenciák előadásait a HDI Questiones Theologiae elnevezésű könyvsorozatában jelentettük meg:

- Zsengellér J. – Trajtler D. szerk.: „A Szentnek a megismerése ad értelmet.” *Conferencia Rerum Divinarum 1-2.* (Questiones Theologiae 7. Károli Könyvek Tanulmánykötet; KRE-L'Harmattan, Budapest 2012).
- Trajtler D. szerk.: *Tan és módszertan. Conferencia Rerum Divinarum 3.* (Questiones Theologiae 8. Károli Könyvek Tanulmánykötet; KRE-L'Harmattan, Budapest 2012).

A HDI Questiones Theologiae elnevezésű könyvsorozatában további két kötet jelent meg az elmúlt öt évben, illetve kettő van nyomdában.

- Galsi Árpád: *Jakab az Úr testvére. Jakab az ősgyülekezet és az ősegyház kontextusában* (Questiones Theologiae 5. Károli Könyvek Tanulmánykötet; KRE-L'Harmattan, Budapest 2012).
- Pap Ferenc: *Templom mint teológia. Kulcsok az Ezékiel 40-48 értelmezéséhez* (Questiones Theologiae 6. Károli Könyvek Tanulmánykötet; KRE-L'Harmattan, Budapest 2012).
- Békési Sándor: *Sissi a személy: Erzsébet magyar királyné teológiai portréja* (Questiones Theologiae 9. Károli Könyvek Monográfia; KRE-L'Harmattan, Budapest 2014).
- Görözdí Zsolt: *Protestáns egyházértelmezés a reformáció századában a jelentősebb egyházi rendtartásokban* (Questiones Theologiae 10. Károli Könyvek Monográfia; KRE-L'Harmattan, Budapest 2014).

2010-től a DOSZ által szervezett Teológus Doktoranduszok Nemzetközi Konferenciájának a Hittudományi Kar és a HDI ad helyet a HTK épületében.

Doktoranduszaink minden évben részt vettek a DOSZ országos konferenciáján is.

2011/2012 tanévre a KRE a HDI-re támaszkodva elnyert egy TÁMOP pályázatot. Ennek keretében tovább bővítettük a Török Pál Szeminárium könyvtárának az doktori kutatásokhoz kapcsolódó állományát. A tantermek közül kettőben interaktív tábla került beszerelésre. A Doktori alprogramoknak megfelelően tehetséggondozó kutatócsoportok jöttek létre, melyekben együtt dolgoztak doktoranduszok és a graduális képzésben résztvevő hallgatók. A Conferentia Rerum Divinarum kötetinek kiadásához is pénzügyi háttérrel adta a pályázatot. A TÁMOP pályázat keretében a Hittudományi Kar a HDI szervezésében 7 konferencia keretében és két külföldi előadó önálló meghívása révén az alábbi 60 tudományos előadás hangzott el egy év alatt.

Sorszám	Előadó	Cím	Elhangzott
1.	Ladányi Sándor	Küzdelem a Ráday Könyvtár megszerzéséért	2011. 10. 25. Ráday Könyvtár konf.
2.	Hubert Gabriella	A Podmaniczky család a magyar művelődés szolgálatában	2011. 10. 25. Ráday Könyvtár konf.
3.	Papp Anette	A Ráday Könyvtár nevezetese graduáljai	2011. 10. 25. Ráday Könyvtár konf.
4.	P. Vásárhelyi Judit	Régi biblikus irodalom a Ráday Könyvtárban	2011. 10. 25. Ráday Könyvtár konf.
5.	Szetey Szabolcs	A Ráday Könyvtár kutatói szemmel	2011. 10. 25. Ráday Könyvtár konf.
6.	Berecz Ágnes	Ráday utca 28. múlt, jelen, jövő	2011. 10. 25. Ráday Könyvtár konf.
7.	Benke András	Isten szeretetének dinamikus kibontakozása	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
8.	Balikó Zoltán	Munka: vocatio és/vagy charisma	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
9.	Dull Krisztina	Január 6. Amiről a három királyok fecsegnek 16. századi ábrázolásokon	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
10.	Kekk Edina	Zsidó keresztyénség vagy keresztyén zsidóság	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
11.	Gér András	4Q242	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
12.	Szakács Sándor	A sákramentum és ami mögötte van	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
13.	Kromos Erik	A statisztikus nyelvészet és annak módszertani bemutatása a biblikai	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum

		exegézis alkalmazásában	
14.	Kees Teszelszky	Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk: Holland és magyar történelemírás	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
15	Zászkaliczky Márton	Természetjog, politikai teológia és ősi alkotmányosság	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
16	Márkus Tamás	Szentlélekkeresztség, prábészéd a református és karizmatikus álláspont között	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
17	Fazekas Bence	A signa praecursoria értelmezése az újkori orthodoxia alapján	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
18	Magyar Gergely	Ecclesia vagy Ecclesiák?	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
19	Zarnóczki Áron	Felekezeti elemek Bethlen Gábor és Anglia diplomáciai kapcsolatában	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
20	Szetey Szabolcs	A homiletikatörténeti kutatások problémái	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
21	Hajdú Éva	Tehetséggondozó hálózat felépítése	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
22	Király Levente Zoltán	Az eredendő bűn és a szabad akarat viszonya Irenaeusnál	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
23	Trajtler Dóra Ágnes	Templomépítkezések a Szentföldön Nagy Konstantin korában	2012.01.06. Conferentia Rerum Divinarum
24	Fekete Csaba	Református Ágendák és énekeskönyvek kapcsolata	2012. 02. 28. Magyar protestáns IT különböző aspektusai
25	P. Vásárhelyi Judit	Szenczi Molnár Albert munkásságának jelentősége	2012. 03. 06. Magyar protestáns IT különböző aspektusai
26	Dávid István	Az egyházzene és az egyházzenesz mai helyzete	2012. 03. 13. Magyar protestáns IT különböző aspektusai
27	Hafenscher Károly	Az evangélikus agenda tradíció és az Új Liturgikus Könyv	2012. 03. 20. Magyar protestáns IT különböző aspektusai
28	Maczák Ibolya	Határátlépők: Filológiai kapcsolatok régi magyarországi katolikus és protestáns prédikációk között	2012. 04. 17. Magyar protestáns IT különböző aspektusai

29	Hubert Ildikó	Érdeemes ma 16. századi posztilla szerzőket olvasni?	2012. 04. 24. Magyar protestáns IT különböző aspektusai
30	Hubert Gabriella	A XVI-XVII. századi énekeskönyvek története	2012. 06. 08. Magyar protestáns IT különböző aspektusai
31	Wessel Stoker	Art and Spirituality: what makes secular art spiritual art?	2012. 03. 05.
32	Wessel Storker	What is difference between art within the religious community and the spiritual image in secular art?	2012. 03. 06.
33	Wessel Stoker	Andy Warhol: a Christian spiritual business artist	2012. 03.07.
34	Rainer Kessler	Armut im Alten Testament	2012. 03.13.
35	Kaszó Gyula	Mi a lelkigondozás?	2012. 06.19. Gyermek lelkigondozása
36	Csáky-Pallavicini Zsófia	A gyermek fejlődése a lelkigondozás szempontjából	2012. 06.19. Gyermek lelkigondozása
37	Szabóné László Lilla	A gyermekteológia és a gyermeklelkigondozás kapcsolata	2012. 06.19. Gyermek lelkigondozása
38	Négyesi Adrienn	A gyermekimádságok lelkigondozói aspektusa	2012. 06.19. Gyermek lelkigondozása
39	Christoph Morgenthaler	Gyermekek és családi rituálék	2012. 06.19. Gyermek lelkigondozása
40	Robert Schelander	A gyermekek lelki problémái és kezelésük az iskolában	2012. 06.19. Gyermek lelkigondozása
41	Németh Dávid	Gyermekek lelkigondozása a gyülekezetben	2012. 06.19. Gyermek lelkigondozása
42	Farkas Edina	Kórházi lelkigondozás a gyermekek körében	2012. 06.19. Gyermek lelkigondozása
43	Dömötör Ildikó	A zene szerepe a gyermekek lelki életében	2012. 06.19. Gyermek lelkigondozása
44	Zsengellér József	Az Ószövetség szövegtörténetének elméletei	2012. 06.01. Textus et Contextus
45	Karasszon István	Az arám államok születése a 2. évezred	2012. 06.01. Textus et Contextus

		végén	
46	Gér András	Habakuk 3:14	2012. 06.01. Textus et Contextus
47	Kovács Krisztián	Az idő fogalama a Prédikátor könyvében	2012. 06.01. Textus et Contextus
48	Esztári Réka	„Art nouveau” az újasszír birodalomban	2012. 06.01. Textus et Contextus
49	Bartos Fruzsina	Az újasszír államszerződések átokformulái	2012. 06.01. Textus et Contextus
50	Tortoriello Fiorella	Az isten előtt bemutatott áldozat	2012. 06.01. Textus et Contextus
51	Faragó Dávid	Perzsia és a Tóra	2012. 06.01. Textus et Contextus
52	Szántó Zsuzsanna	Zsidó házasságjog a Ptolemaiosz kori Egyiptomban	2012. 06.01. Textus et Contextus
53	Csabai Ágnes	Találkozhatott-e a Ptolemaiosz –ház utolsó leszármazottja Pál apostollal?	2012. 06.01. Textus et Contextus
54	Horváth Erzsébet	56 éve 56	2012. 10.18. 56 éve 56
55	Czakó Zoltán	Visszaemlékezés Gulyás Lajosra, Levél község lelkipásztorára	2012. 10.18. 56 éve 56
56	Vaizer Viktória	Visszaemlékezés Herczeg Lajos és Magócsi István teológusokra	2012. 10.18. 56 éve 56
57	Horváth Erzsébet	Soos Géza élete, küldetéstudata	2012.11.27. Soos Géza konferencia
58	Katona Viktor	Soos Géza elnöksége az SDG-ben	2012.11.27. Soos Géza konferencia
59	Hajdú Éva	Az SDG kollégiumi vezetői kis kátéja egy vallástanár szemével	2012.11.27. Soos Géza konferencia
60	Gyórfy Eszter	Az SDG Diákszövetség szerepe az egyetemi misszióban	2012.11.27. Soos Géza konferencia

A 2013/14-es tanév során a HDHT/DIT felülvizsgálta a doktori mintatantervet, mivel az előírt 180 kredit megszerzése az elvárt iskolás rendszerben nagyon sok kontaktórát határozott meg és az adott tanegységhez viszonylag kevés kreditet rendelt hozzá (max. 5). Ez rontotta a doktorandusz hallgatók esélyét, hogy kutatási témájukban intenzívebben elmélyedhessenek. Az új mintatanterv jobban ösztönzi a

hallgatót a kutatásra és a publikálásra a képzés során, aminek révén nagyobb lesz az esély arra, hogy a disszertációval is haladjanak és az iskola elvégzését követően minél hamarabb megszerezzék a PhD fokozatukat.

A HDI hallgatói statisztikája 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
A HDI-ba fevett doktoranduszok száma	8	10	8	7	10	8
Ezek közül nem nappali tagozatos	0	0	0	1	1	1
Abszolutóriumot szerettek száma	6	4	3	4	9	5
Fokozatot szerettek száma	3	2	2	1	0	3
Ebből egyéni felkészülő	0	0	0	1	0	0
Honosítás	0	1	0	0	2	0
Habilitáció	2	1	0	1	0	0

A doktori iskola vezetője

Dr. Zsengellér József a Bibliai Teológiai és Vallástörténeti tanszék tanszékvezető professzora 2006 óta vezeti a doktori iskolát.

Tanulmányok:

- Budapesti Református Teológiai Akadémia 1986-1991 (református lelkész);
- Jeruzsálemi Héber Egyetem 1991 (Izrael 8 hónap)
- ELTE BTK Hebraisztika 1988-1992 (okleveles hebraista)
- Rijksuniversiteit Utrecht 1991-1993 (Hollandia) 1997 (7 hónap)

Fokozatszerzés:

- PhD: Rijksuniversiteit Utrecht (Hollandia 1998)
- Habil: Evangélikus Hittudományi Egyetem (Budapest 2002)

Munkahelyek:

- 1993-1997: Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar Vallástörténeti és Bibliai teológiai tanszék (tanársegéd)
- 1998-2008 Pápai Református Teológiai Akadémia Ószövetségi Tanszék (1998-1999 főiskolai tanár, 1999- egyetemi tanár, tanszékvezető)
- 2008- Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar Bibliai teológiai és Vallástörténeti tanszék (egyetemi tanár, tanszékvezető)

Tudományos társasági tagságok:

- Magyar Hebraisztikai Társaság (elnök)
- Société d'Études Samaritaines
- Society of Biblical Literature

- International Society of Deuterocanonical and Cognate Literature
- MTA köztestületi tag
- MAB Hit és vallástudományi Bizottság (2004-2009)

Folyóiratok szerkesztése

THÉMA (Teológiai Élet Ma) főszerkesztője

A Studia Biblica Athanasiana folyóirat szerkesztőbizottsági tagja

Biblische Notizen (Herder Verlag) szerkesztőbizottsági tagja, recenzióért felelős munkatárs

Kutatási programok vezetése:

- 1993-1997 Tanulmányok és fordítások az intertestamentális kor irodalmából (OTKA)
- 2000-2003 A pergamentől a számítógépig. A szent iratok és a média régen és ma (OTKA)
- 2003- Deuterokanonikus irodalom kutatása (PRTA majd KRE HTK-Sapientia)
- 2006- Samaritánus Pentateuchus Kritikai Kiadása Nemzetközi Project (MTA+OTKA PRTA-Kirchliche Hochschule Bethel majd KRE HTK-Martin Luther Universität Halle-Wittenberg)
- 2013- LXX (Septuaginta) magyar fordítása project (KRE HTK)

Doktori cselekményekben való részvétel:

- 2002-2009 Társtémavezetés (Molnárné László Andrea NDI-PE – PhD 2009)
- 2003-2004 Opponens (Grüll Tiborné Csalog Eszter – ELTE BTK)
- 2005- Társtémavezetés (Hamar Zoltán – Kirchliche Hochschule, Bethel/Wuppertal)
- 2006- KRE HDI vezetője és egyben a HDHT/HDIT elnöke
- 2006-2007 Opponens (Oláh János – OR-ZSE)
- 2006-2009 Társtémavezetés (Tarné Pávich Zsuzsanna KRE HDI –PhD 2009)
- 2007 Opponens (Fehér Norbert – DHE)
- 2007 Opponens (LaMontagne Melinda – DHE)
- 2007 Opponens (Börzsönyi József habilitáció – DHE)
- 2007 Opponens (Finta Szilvia – ORZSE)
- 2007-2008 Opponens (Hack Márta – ORZSE)
- 2008- Társtémavezetés (Balassa Eszter – KRE HDI)
- 2009- Témavezetés (Kovács Zsolt Levente – KRE HDI)
- 2010-2012 Témavezetés (Benke András – KRE HDI abbahagyta)
- 2013- Témavezetés (Marton Zsolt – KRE HDI)

Legjelentősebb tudományos eredmények:

1) A PRTA-n működő Simeon kutatóintézet alapítója és vezetője 2002-2011 között. A kutatóintézet 2004-től évente szervezte és rendezte az International Conference on the Deuterocanonical Books sorozatot. 2009-ben a konferenciasorozat a budapesti Sapientia Főiskolán, illetve a KRE HTK-n kerül megrendezésre. A neves külföldi és hazai kutatókat felsorakoztató konferenciák anyagát az leideni (Hollandia) E.J. Brill

kiadó a Supplements to the Journal for the Study of Judaism sorozatában jelentette, illetve a berlini De Gruyter kiadó Deuterocanonical and Cognate Studies sorozatában jelenteti meg:

- G. Xeravits – Zsengellér J.: *The Book of Tobit. Text, Tradition, Theology. Papers of the First International Conference on the Deuterocanonical Books, Pápa, Hungary, 20-21 May, 2004.* SJSSup 98. Leiden, Brill, 2005;
- G. Xeravits – Zsengellér J. eds.: *The Books of the Maccabees. History, Theology and Ideology, Papers of the Second International Conference on the Deuterocanonical Books, Pápa, Hungary, 9-11 June, 2005.* SJSSup 118. Leiden: Brill, 2007;
- G. Xeravits – Zsengellér J. eds.: *Studies in the Book of Ben Sira, Papers of the Third International Conference on the Deuterocanonical Books, Pápa, Hungary, 18-20 May, 2006.* SJSSup 127. Leiden: Brill, 2008.
- G. Xeravits – Zsengellér J. eds.: *Studies in the Book of Wisdom* (Journal for the Study of Judaism Supplements 142. Leiden: Brill, 2010.
- G. Xeravits – Zsengellér J. eds.: *Deuterocanonical Additions of the Old Testament Books* Deuterocanonical and Cognate Literature Studies 5. Berlin: De Gruyter 2010.
- G. Xeravits, Zsengellér, J. Szabó X. eds.: *Canonicity, Setting, Wisdom in the Deuterocanonals: Papers of the Jubilee Meeting of the International Conference on the Deuterocanonical Books.* Deuterocanonical and Cognate Literature Studies; 22. Berlin: De Gruyter 2014.

2) A Samaritánus Pentateuchus kritikai kiadására német kollégájával (Prof. Dr. Stefan Schorch – MLU Halle) német-magyar kutatócsoportot alapított. A kb. nyolc évre tervezett munka eredményeként első alkalommal jelenik meg a nemzetközi bibliakutatásban magyar részvétellel készült szövegkiadás. A projekt részletes többnyelvű leírását lásd: <http://www.schorch.at/html/samaritanusprojekt.html>. A kutatást a Deutsche Forschungsgesellschaft támogatja, illetve az MTA és az OTKA támogatta.

3) A Société d'Études Samaritaines tagjaként 2007. nyarán az Society of Biblical Studies bécsi konferenciáján megszervezte a samaritánus szekciót. 2008 júliusában a Société d'Études Samaritaines ötévenként megrendezésre kerülő nemzetközi konferenciájának volt szervező házigazdája és a konferenciakötet szerkesztője, mely a berlini Walter de Gruyter kiadónál jelent meg.

- Zsengellér J. ed.: *Samaria, Samaritans, Samaritans. Studies on Bible, History and Linguistics.* Studia Samaritana 6. Berlin: de Gruyter 2011.

4) A Vermes Géza által elsőként megfogalmazott „rewritten Bible” fogalom születésének 50. évfordulóján jubileumi konferenciát szervezett a KRE HTK és a Magyar Hebraisztikai Társaság közös vezetőjeként. A szerkesztésében elkészült konferenciakötet a leideni Brill kiadónál jelent meg:

- Zsengellér J. ed.: *Rewritten Bible after Fifty Years: Texts, Terms or Techniques. A Last Dialogue with Geza Vermes.* Journal for the Study of Judaism Supplements 166. Leiden: Brill 2014.

2. INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEK

A doktori iskola infrastrukturális hátterét a KRE Hittudományi Kara biztosítja. A Ráday utcai épületben 7 tanterem áll rendelkezésre, melynek jó kihasználását a graduális és posztgraduális képzés számára a tanulmányi osztály órarend-koordinációval teszi lehetővé. A doktoranduszok egyéni órarendje miatt a képzés jó része igen kis csoportokban, gyakran egyénileg is zajlik, melynek megfelelő teret adnak a tanszéki, illetve tanári szobák. A számítógépterem online internet hozzáférést kínál a doktoranduszoknak is. Az EBSCO és JSTOR adatbázisra való egyetemi előfizetés révén a doktoranduszok több ezer szakfolyóirat online változatát használhatják ingyenesen. A megújult Ráday Könyvtár többszázszáz könyvállománya, valamint a Török Pál szemináriumi könyvtár specializált szakgyűjteménye az épületen belül áll a doktoranduszok rendelkezésére. A Török Pál szemináriumi könyvtár állományát a doktori iskola költségvetéséből az egyes alprogramok, illetve doktoranduszok témájához igazítva is bővítik. Ez a könyvtár 2014 őszén kap új helyet az épület 5. emeletén és bővül a korábbi KMTI missziológiai gyűjteményével. A TÁMOP keretében a KRE HTK számára beszerzett két interaktív tábla a doktori képzés céljait is szolgálja.

3. C-SWOT ANALÍZIS

Külső korlátok, feltételek

A doktori iskola nagyobb kapacitásra is képes lenne, de az évenkénti 2-3 államilag finanszírozható doktoranduszi helyre fel nem vett pályázók gyakran visszariadnak a képzés önfinanszírozásától. (Ez a helyzet 2013-ban megváltozott a doktorandusz helyek új állami elosztásával) A kari Doktori Iskola korábbi integrációja az EDHT-ba szükségszerűen lelassította a doktori cselekmények adminisztrációját. A három eltérő profilú doktori iskola bizonyos pontokon eltérő megoldásokat alkalmaz.

Erősségek

Kis intézmény lévén, az egyes doktoranduszokkal való intenzív, tutoriális foglalkozás is lehetséges. Ez az oktatók ismeretének sokkal mélyebb átvételét, illetve a klasszikus értelmű mester-tanítvány viszonyban a közös gondolkodást segíti. A több tudományterületből összeálló doktori iskola szélesebb rálátást nyújt a teológia egészére az egy területen elmélyülő doktorandusz számára. A Török Pál Szemináriumi Könyvtár állományának bővítése során különös figyelmet fordítanak az aktuális doktoranduszok kutatási területeire.

Gyengeségek, javítandó területek

A doktori képzésben résztvevők óráinak gyakran egyedi volta miatt a jelenlegi NEPTUN adminisztráció nehézkes és túl általános, ezért fontos lenne vagy egy új adminisztrációs szisztéma, vagy más ütemezés, vagy egy áthidaló adminisztrációs fokozat kialakítása. Az értékelés rendszerét pontosítani kell, különös tekintettel a konferenciárészvételre, illetve a publikációkat fogadó folyóiratok tudományos besorolásának kialakítására. A KRE három doktori iskoláján eltérő időben zajló doktori cselekmények ellenére szükséges a közös doktoravató rendszerének kialakítása.

Fejlesztési lehetőségek

A többi hazai teológiai és bölcsészettudományi doktori iskolával való szorosabb együttműködés. A meglévő nemzetközi kapcsolatok szorosabb integrálása a doktori képzésbe.

Veszélyek

Az iskolás rendszer veszélyezteti az egyéni kutatás és specializáció elmélyülését a finanszírozott három éves időszakban, éppen akkor, amikor a témavezető a legtöbbet tudná segíteni a doktoranduszt. A külföldi ösztöndíj idejének kiesése a képzésből nehézkessé teszi a finanszírozást, és előfordulhat, hogy korábban támogatott hallgató kiszorul a támogatási keretből, valamint eltolja az abszolutórium idejét is. Az abszolvált hallgatók munkaterületre való kikerülésével gyakorta évtizedekre is elhalasztódik egy-egy doktori cselekmény elindítása.